

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 127/20

Møtedato: 26.11.2020

Dato: 12.11.2020

Arkivsaksnr: 2020/12742

Helhetlig internkontroll

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 104/2017 Orientering om oppfølging av arbeidet med sikkerhet ved UiB etter tyveri ved Universitetsmuseet
http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/104-17_arbeid_sikkerhetuib_etter_tyveri-museet.pdf
- Sluttrapport Etablere en enhetlig organisering av arbeidet med internkontroll ved Universitetet i Bergen
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-11-26/Sluttrapport_internkontroll_v211218.pdf
- Styresak 119/19 Status for prosjekt sikre samlinger
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2019/2019-11-28/S_119-19Status_sikring_samlinger.pdf
- Helhetlig internkontroll ved Universitetet i Bergen. Årshjul 2020
- http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-11-26/Årshjul_helhetlig_internkontroll_2020v200228.pdf
- Styresak 60/20, Revisjon av regnskap og budsjett disponering 2019

Saken gjelder:

Denne styresaken har som målsetning å gi styret status for arbeidet med Helhetlig internkontroll ved UiB.

I saken presenteres tiltak og aktiviteter som vil bli prioritert i 2021 for å bidra til målsetningen om å etablere felles forståelse og felles systematikk i hele virksomheten.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar saken til orientering

Kjell Bernstrøm
Universitetsdirektør

12.11.2020/Kirsti Robertsen Aarøen/Per Arne Foshaug (avd.dir)

Vedlegg: Saksfremstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
127/20

Møtedato:
26.11.2020

Arkivsaksnr:
2020/12742

Helhetlig internkontroll

1. Bakgrunn

Universitetsstyret vedtok høsten 2017 i sak 104/17 en ramme for organisering av arbeidet med Helhetlig internkontroll ved UiB. Styret har i flere styresaker blitt orientert om internkontroll innenfor ulike områder, men aldri fått en samlet redegjørelse for hvordan *helhetlig* internkontroll gjennomføres i organisasjonen. I denne saken er intensjon å gi en samlet status i arbeidet og å presentere de tiltak og aktiviteter som vil bli prioritert i 2021.

2. Status for organisering og implementering

Ved inngangen til 2018 ble det med bakgrunn i ovenfor nevnte styresak, etablert et prosjekt som hadde som mandat å etablere en helhetlig organisering av arbeidet med internkontroll ved Universitetet i Bergen. Det ble etablert en styringsstruktur med universitetsdirektøren som prosjekteier og en styringsgruppe bestående av;

- Tore Tungodden, ass. universitetsdirektør
- Sonja Dyrkorn, HR-direktør
- Per Arne Foshaug, økonomidirektør

Det ble videre utnevnt en koordineringsgruppe med representanter fra alle de sentraladministrative avdelingene, Universitetsbiblioteket og Universitetsmuseet under ledelse av Kirsti R. Aarøen, ass. økonomidirektør. Denne strukturen har vært rammene rundt de aktivitetene som er gjennomført. I 2020 er systematikken også introdusert for fakultetene, og det er et mål å øke involvering og aktivitet også i denne delen av organisasjonen i 2021.

Prosjektet la i desember 2018 frem en rapport der det ble konkretisert noen grunnleggende prinsipper og gitt anbefalinger for hvordan arbeidet med helhetlig internkontroll skal innrettes fremover. Det er spesielt trukket frem tre grunnleggende forutsetninger som må være til stede for å sikre god internkontroll;

- **Ledelsesforankring.** Ledelsen må vise vilje og evne til å gjennomføre internkontrollaktiviteter og til å formidle videre i linjen en forventning om gjennomføring.
- **Felles forståelse.** Felles forståelse i organisasjonen for hva arbeidet med internkontroll innebærer. Et grunnleggende prinsipp er forståelse for rolle og ansvar og tydelig beskrivelse av internkontrollansvaret innenfor den enkelte prosess/område.
- **Felles systematikk.** Både knyttet til begreper og til prosess. Hva angår prosess vil det være hensiktsmessig med et årshjul som er hjemlet i internkontrollfasene for god internkontroll.

Disse ligger til grunn for årshjuls-aktivitetene som er skissert i; Helhetlig internkontroll ved Universitetet i Bergen. Årshjul 2020.

3. Internkontroll i 2020 – rapport pr. november 2020

3.1. Overordnet risikovurdering og oppfølging

Ved inngangen til 2020 gjennomførte Universitetsdirektørens ledergruppe en overordnet risikovurdering av både sektormålene, virksomhetsmålene for UiB og Udir's resultatmål. Med dette som utgangspunkt er fakultetene og avdelingene spesielt bedt om å ha fokus på følgende områder:

- Øke BOA generelt og sikre flere ERC tildelinger spesielt
- Studieprogrammene, øke gjennomstrømming og videreutvikling av studieprogrammer innen våre strategiske satsinger
- IKT-sikkerhet og personvern

Prosjektet Sikring av samlinger er også trukket frem.

I tillegg til dette er fakultetene og avdelingene bedt om å identifisere evt. andre risikoområder innenfor eget ansvarsområde.

ROS-analyse for utvalgte hendelser på virksomhetsnivå for UiB ble revidert i desember 2019 og har vært gjeldende for 2020. De seks hendelsene som er blitt revidert i VirksomhetsROS 2020 er; «Bussulykke med UiB-studenter», «Cyberangrep», «Ekstremvær», «Uetisk forskningspraksis», «Biologiske faktorer på avveie og «Epidemi».

Vurderingene som er gjort på overordnet nivå, er i 2020 av flere administrative avdelinger og av Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN) lagt inn UiBs nye verktøy for Helhetlig internkontroll **prosjekt.uib.no**. Dette er et verktøy som er introdusert og testet ut i løpet av året. I dette verktøyet er disse enhetene sine risikoområder beskrevet og forslag til tiltak listet opp.

I **prosjekt.uib.no** er særlig de strategiske målsetningene og områdene som var utgangspunktet for 2020, listet opp og vurdert av de aktuelle enhetene. Oversikten vil dermed når den tas i bruk mer helhetlig og av alle, være et godt utgangspunkt for å vurdere virksomhetenes overordnede risikobilde. Prosjektet bygger arbeidet på at denne type verktøy er en viktig suksessfaktor for å nå målet om en felles systematikk, og bruken av dette vil videreføres og utvikles i 2021.

3.2. Status noen internkontroll-regimer

Det gjennomføres årlige aktiviteter innenfor flere internkontrollregimer, og noen av disse har lang historie. Det kan i den sammenheng nevnes følgende områder som universitetsstyret også kjenner gjennom andre styresaker; Årlig gjennomgang av det systematiske HMS-arbeidet og Styringsystem for informasjonssikkerhet og internkontroll. Våren 2020 godkjente universitetsdirektøren også Styringsystem for sikring av bygg og verdier som legger føringer for internkontroll som skal etableres på dette området.

4. Oppsummering og plan for 2021

Arbeidet med utvikling av helhetlig internkontroll i 2021 vil bygge på de rammer Universitetsstyret allerede har vedtatt og erfaringene som er høstet så langt. De nevnte tre

grunnleggende prinsipper for god internkontroll vil være fundament for arbeidet. Videre vil det arbeides videre med utvikling av felles systematikk gjennom utvidet bruk av prosjekt.uib.no. Dette har vist seg å være et verktøy som godt bygger opp under målet om å utvikle en felles systematikk, gi prosessstøtte og synliggjøre risiko på ulike nivåer i organisasjonen. Felles systematikk og kontinuerlig arbeid med å følge årshjulsaktivitetene vil også bidra til mer felles forståelse for bla nytteverdien av å gjennomføre internkontroll og til å etablere risikotilnærming til vesentlige formål og problemstillinger.

Et viktig tiltak for å sikre felles forståelse er å bidra til større grad av samkjøring av «internkontroll-regimer». Her har UiB kommet et stykke på vei gjennom arbeidet som så langt er gjennomført, men dette området må fremdeles ha oppmerksomhet.

Et prosjekt som også i 2021 vil ha stor oppmerksomhet er Prosjekt sikre samlinger og oppfølging av tiltak etter ROS-analyser av samlingsarealer.

Ledelsesforankring er sentralt og i årshjulet ligger det inne aktivitet som vil involvere ledelse på ulike nivå i organisasjonen.

I 2021 blir helhetlig internkontroll også introdusert som obligatorisk aktivitet for alle fakultetene, og for å lykkes med dette må det fortsatt uttrykkes tydelighet i lederlinjen for å bidra til vilje og evne til å gjennomføre helhetlig internkontroll.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Universitetsstyret satt gjennom sak 104/17 internkontroll på dagsorden, og UiB har etter dette fått en mer helhetlig og systematisk tilnærming til området. En vesentlig suksessfaktor er å holde fast på den systematikk som er introdusert og å inneha en grad av tålmodighet. Mye er på plass, men det er fremdeles forbedringsområder.

I tilbakemeldingen fra Riksrevisjonen blir arbeidet som UiB har iverksatt for å etablere helhetlig internkontroll positivt trukket frem. Det fremheves særlig at arbeidet er godt forankret i ledelsen og at det har som mål å etablere felles forståelse og felles systematikk i hele virksomheten. Riksrevisjonen formidler at de fra nå av vil bygge sine etterlevelseskontroller på UiBs risikovurderinger. At Riksrevisjonen uttrykker stor tilfredshet med vår strategi knyttet til å etablere en helhetlig internkontroll må tas som en tillitsserklæring. Samtidig forplikter dette institusjonen og spesielt universitetsledelsen til å bidra til den ledelsesforankring som vil være nødvendig, i alle ledd, for å få lykkes.

Universitetsdirektøren finner det hensiktsmessig å bruke prosjekt.uib.no som verktøyet for oppfølging og rapportering på overordnet nivå, og vil arbeide med økt utbredelse. Årshjulsaktiviteter må gjennomføres iht. årets innretning, men i 2021 må det fokuseres på å samkjøre internkontrollregimer. Internkontrollen må også gjøres med helhetlig ved å inkludere fakultetenes bidrag i den felles systematikken.

Prosjekt sikre samlinger har særskilt oppmerksomhet også i 2021.

12.11.2020/Kirsti Robertsen Aarøen/Per Arne Foshaug (avd.dir)